

Posudek diplomové práce

Roman Štér: Československý výbor obránců míru a jeho místo v politickém systému Československa v letech 1949-1956, Diplomová práce na Ústavu českých dějin, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2023, 174 s. včetně příloh.

Komunistická strana Československa se mohla opřít v rámci svého panování v poúnorovém Československu nejen o represivní aparát, ale rovněž o organizace, které nemusely na první pohled nutně souviset s její ideologií, respektive nebyly vyloženě svázány se stranickým aparátem. Přesto však dobře sloužily záměrům vládnutí komunistické strany. Totiž jak potvrzují rozličné výzkumy vládnutí, respektive governmentality (v návaznosti na koncepci *vládnutí* francouzského autora Michela Foucaulta), moc se neprosazuje pouze represivně a za pomoci, potažmo prostřednictvím zákazů, restrikcí, násilí a útlaku. I pro režimy nesvobody je typická snaha veřejnost organizovat a hodnotově orientovat a tím v důsledku utvářet jejich loajalitu a získávat je pro vlastní cíle a záměry.

Domnívám se, že Československý výbor obránců míru, kterému se ve své diplomové práci věnoval Roman Štér, je příkladem právě takovéto snahy – prostřednictvím mírové karty budovat loajalitu občanů státu k *mírumilovnému* Československu (a vůbec celému východnímu bloku) a současně konstruovat obraz nepřítele v podobě *revanšistického* a *fašistického kapitalistického* tábora nepřestávajícího hrozit *mírumilovnému* táboru socialistickému. Koneckonců jak v knize *Minulost jedné iluze* poznamenal francouzský historik Francois Furet, slovo *antifašismus* vyjadřuje vše, co komunismu zajišťovalo po druhé světové válce vliv. Pokud bych měl předznamenat z mého pohledu největší přínos hodnocené práce, pak je to samotná volba dosud neprobádaného tématu!

Po obsahové stránce představuje text Romana Štéra dílo podařené a v dobrém slova smyslu vyčerpávající. Autor seznamuje čtenáře s okolnostmi a vznikem ČSVOM, s praktickým působením, poznáváme vrcholné představitele organizace, seznamujeme se s obtížemi jejího fungování. Zkrátka k dispozici máme plastický obraz domácího *výboru*. Jeho podání bylo přitom podmíněno detailní znalostí archivního materiálu, více i méně (snadno) dostupného v centrálních i regionálních archivních institucích. Opřel se rovněž o dobový

periodický tisk, tehdejší brožury ale i hlasy pamětníků. Přehled prokázal rovněž v případě sekundární literatury. Na tomto místě proto musím vyzdvihnout pracovní píli a zaujetí kol. Štéra. O to víc, že se v případě předkládané práce skutečně jedná o první komplexnější zpracování situace a historie ČSVOM. Předkládaná práce je proto počinem pionýrským.

Aniž bych zabíhal do detailů, konstatuji, že práce je vesměs psána kultivovaným jazykem, je logicky členěna do navazujících kapitol skutečně pokrývajících šíři zkoumané problematiky. Jsem rád, že si autor vzal k srdci mé apely ohledně dělení oddílů do kratších odstavců, které umožní čtenáři lépe se soustředit na čtení a sdělení textu. Zároveň je mým štěstím, že souběžně vypracovaný oponentský posudek prof. Jana Rychlíka detailně eviduje drobné nepřesnosti, které však nedevalvují celkový výsledek práce. Tím je, jak v úvodu textu předeslal sám autor, zmapování a analýza dílčího časového úseku existence ČSVOM. To se Romanu Štérovi podařilo v míře vrchovaté. Díky průběžným konzultacím jednotlivých kapitol jsem mohl autorovi sdělit své poznámky a podněty k textu v dostatečném předstihu, v tuto chvíli tedy nemám k práci žádné doplňující otázky a postřehy, které by její výsledky relativizovaly.

Práci Romana Štéra doporučuji k úspěšné obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

V Praze dne 23. ledna 2023

doc. PhDr. Jan Randák, Ph.D.